

election takes place, there is a provision that an account of the expenses should be lodged with the Returning Officer within the time and in the manner prescribed. The 'time' and the 'manner' prescribed are most important here. If he fails to lodge the accounts in time or in the manner prescribed, he incurs disqualification. The point here is that the Election Commission gives a decision on a particular date. That date is very important and clause 7 of the Peoples Representation Act has provided that disqualification which is published in a notification, will not take effect until two months has lapsed from the date of notification. Therefore for two months from the date of such notification, the Member has a right to sit in the House and he continues as a Member. Within the period of two months, if the Member concerned makes a representation to the Election Commission and the Election Commission accepts that representation, the disqualification is removed. Such a removal will take place after two months and if this is not done, then automatically the Member concerned ceases to be a Member and the disqualification takes effect. After that, according to the Constitutional provisions, he cannot sit in the House.

Dr. T. PARTHASARATHY.—In the notification, it is said that he is permitted to be here till the 8th of August, but under the provisions of law the situation is said to be different. How could these ambiguities arise, if the member has already incurred disqualification?

***Sri A. V. NARASIMHA REDDY.**—Sir, may I be permitted to explain? Here the question is not one of not lodging election expenses account within the time allowed. The election returns have been lodged in good time, but the Election Commission after going through them found that two of the vouchers were not original. Therefore they have issued me a notice, through a notification on 8th August 1957 that I should produce the original vouchers within a particular date *i.e.*, 8th October 1957 and get the disqualification removed. If I fail to

produce these two vouchers within the period *i.e.*, 8th October 1957 and get the disqualification removed, the disqualification would come into operation. Therefore the Gazette notification issued on 8th August 1957 comes into effect, according to the Representation of Peoples Act, on 8th October 1957. Therefore the apprehension of my Hon'ble friends is not tenable and if they want further clarification on the contradictions between the Constitution of India and the Representation of Peoples Act, I beg to submit, that this is not the forum for it.

Mr. SPEAKER.—Here is a letter from the Election Commission itself, which clears the point beyond any doubt. The letter is from the Election Commission of India, addressed to the Speaker, Mysore Legislative Assembly Bangalore.

**"Sub: ACCOUNT OF ELECTION
EXPENSES."**

Sir, I am directed to forward herewith a copy of the Commission's notification No. 1 MY-LA/151/57 (90) dated the 8th August 1957, issued under sub-rule (4) of rule 134 of the Representation of the People (Conduct of Elections and Election Petitions) Rules, 1956.

I am also to add that the disqualification which has been incurred under section 7 (c) of the Representation of the People Act, 1951, by Shri A. V. Narasimha Reddy, an elected candidate, shall, unless removed earlier, take effect from the 8th October, 1957."

Therefore the question of his disqualification does not arise now.

Sri T. MARIAPPA (Minister for Finance).—Much ado about nothing! (*Laughter*).

**MYSORE COURT FEES AND SUITS
VALUATION BILL, 1957**

Motion to consider.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA (Minister for Labour and Legal Affairs).—Sir, I move:

"That the Mysore Court-Fees and Suits Valuation Bill, 1957, be taken into consideration."

(SRI B. VAIKUNTA BALIGA)

Sir, while introducing this bill before the House, I do not wish to make any lengthy observations, but would however make some observations which may constitute the basis for discussion. This Act is not too peculiar to our State and court fees have been levied all these years, not only in all States, but even in the integrating areas which now constitute this State. The only question is at what level these amounts should be demanded and what should be the schedule on which the court fees should be collected. Needless to say that in Bombay, the Court Fees Act, 1870 was amended on various occasions and the schedules were also varied. So far as Bombay, is concerned, there are some cases where the court fees payable, according to that Act, is much higher than what was being paid in any other area.

4 P.M.

Likewise, with regard to the court fees that were prevailing in the old Mysore State or the territory or the area covered by the old Mysore State, there were also certain cases where the court fee that was payable was even more than Bombay. Coming to the area that was once part of the Madras State, it would be worth while to bear in mind that as late as 1955 the Madras Court Fees and Suits Valuation Act was passed and there was considerable enhancement. As to how far that enhancement was proper or not is not my domain at this moment. I do say that in all the areas that have come into Mysore court fees have been levied and so the court fees levy is a basic factor. So far as the various nature of suits is concerned, we have also to bear in mind that though litigation should be made as cheap as possible, the time that is taken in deciding the suits and the points at issue because of establishment charges or whatever charges that have to be incurred in the administration of justice are also something which should be associated or made to correlate with the time absorbed and it was on that principle that in some of the cases that were considered on the original side of the High Court there was initial fee and

an additional court fee was levied with regard to the time taken.

Similarly with regard to various other points that might be said to arise the Procedure Code itself provides for them. The Court Fees Act and other laws provide relief to persons who are not in a position to pay by proving to the satisfaction of the court that they do not have enough means to pay. Therefore the ideas that are found in this Bill are nothing new and Hon'ble Members will kindly bear in mind that these basic factors leave scope for debate only as to how or at what level court fee should be levied. It will be perfectly open to members to also single out individual cases or individual nature of suits and say whether with regard to these what has been provided for is high and court fee should be reduced. I have received a number of representations from various members of the Bar and also Bar Associations suggesting their views and those will certainly be placed before the Committee. Even otherwise I feel that he who desires to make representations to the Select Committee will have ample opportunity of placing it during the course of the general discussion that is now to take place and members may kindly bear in mind the basic principles and try to contribute their ideas and make suggestions or enunciate principles which will serve as useful guides for the Select Committee.

From the next motion that is in the agenda I find that it will have to be referred to a Select Committee. Therefore I suggest that the members might be pleased to give their suggestions and also give hints for the guidance of the Committee as briefly as possible without omitting anything that is essential but at the same time without trying to cover the same ground that will have to be covered after the Select Committee submits the report.

I do not wish to say anything more at this stage. I leave the Bill for discussion by the Hon'ble Members.

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

“That the Mysore Court Fees and Suits Valuation Bill, 1957, be taken into consideration.”

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ (ಹಿರಿಯೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ವಗೈರೆ, ಎಂದರೆ ಯಾವರೀತಿ ಕೋರ್ಟ್ ಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಂಪ್ ರೂಪವಾಗಿ ಬೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಈ ಮನೋದಯವು ನಾವು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಕಾನೂನಿಗೂ ಈಗಿನ ಮನೂದಾ ಕಾನೂನಿಗೂ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೆಂದರೆ, ಇದು ವರ್ಗನಗೆ ನಿಲುವು ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ Statement of Objects and Reasons ನಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶವಾದನಂತರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನೂ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ ಏನಾ ಬೇರೆ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನಾವೇನಾದರೂ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೂಚಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಈ ಮನೂದಾ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಲಾಜಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಅದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪುಸ್ತಕವಾಗಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿರುವ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಯಾವರೀತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ವಿಮುಖನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಏನಾದರೂ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಕ್ವಿಂತ್ ಎರಡುಪುಟ ದೊಡ್ಡ ಪುಸ್ತಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಗೌರವಾನ್ವಿತರಾದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೇರಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ತೆರಿಗೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ದೊಡ್ಡ ಅಥವಾ ಲೆವಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇದು ನ್ಯಾಯ ವನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿಫಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಂಪ್ ಆಕ್ಟ್ ಇರುವುದು. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಲಾಭವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ನೋಡಿರುವ ಹಾಗೆ, ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ಯಾರು ಸಾಹುಕಾರರು ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬಲ್ಲರು, ಕೊಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬೆರೆ ಅಥವಾ ಮೌಲ್ಯ ಅಥವಾ ಸರ್ವಿಸಿಗೆ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಣವೇ ಹೊರತು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಥವಾ ಲಾಭ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಇದಲ್ಲವೆಂಬ ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೇಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮೊನ್ನೆ ಬಡ್ಲೆಟ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಮತ್ತೆ

ಇತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕವೇಳೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗಾಗಿ ತಕ್ಕ ಬರ್ಚ್ ಮತ್ತು ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ವಾಂಪುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗತಕ್ಕ ಬರ್ಚ್ ಇವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ನೋಡಿ ಇದರಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಆರು ತಿಂಗಳಲೆಕ್ಕೆ ಬಡ್ಲೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಏಳೆಂಟು ಸಾವಿರ ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರದ ಮೇಲೆ ಬರ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಬಾಬಿ ನಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರಮಾನ ಮತ್ತು ಬರ್ಚ್ ಸಮತೂಕದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿರುವ ಮನೂದೆಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇದು ವರ್ಗನಗೆ ನಿಲುವು ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತವಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮೂಲಕ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ Jungle law ಇತ್ತು, ಅದು ಮತ್ತೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕೋರ್ಟ್ ಎಂದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಜನರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುರಾಜು ಮೂಲಕ ಕಾನೂನು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥಾದ್ದು ಆಗಬಾರದೆಂದು, fool proof ಆಗಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರಕಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಕಾನೂನುಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ, ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನ್ಯಾಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ, ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ತಮ್ಮಕಡೆ ನ್ಯಾಯ ಪಿರುವರೂ, ಹಕ್ಕಿರುವವರೂ, ಕೋರ್ಟ್ ಹತ್ತುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಜಿಗೂ ಹಿಂದೆ ಎಂಟು ಆಣೆ, ಹನ್ನೆರಡು ಆಣೆ ಇದ್ದು ದನ್ನು ತೆಗೆದು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ, ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ವಕಾಲತ್ತಿಗೆ ಎಂಟು ಆಣೆ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಏನೇನೋ ಬದಲಾಯಿಸಿ ನಾನಾ ನಮೂನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನೀಗ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಇಲ್ಲಿ 'declaration and consequential relief' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಯಾವರೀತಿ ಒಂದು interpretation ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿನೋಡಿ. ಜಮೀನಿನ ಬೆರೆ 30-40 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಕಡಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ 300-400 ರೂಪಾಯಿ ಫೀಜು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ನ್ಯಾಯ ನೀತಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕೇಳಿ ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವೈಕುಂಠ ಬಾಳೆಗ. — 300 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಅಲ್ಲ. Advalorem value ಅದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ. — ಅದು valuation ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವರೀತಿ valuation ಆಗುತ್ತದೆ? Much mischief is wrought in the conception of the valuation of suits and the mischief that is wrought in the conception of the valuation of suits is not

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಪಪ್ಪ)

less. ಈ valuation ಮತ್ತು ಫೀಜುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಜೂಜಿನ ಕುದುರೆ ಓಡಿದಹಾಗೆ ಓಡುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಏನೋ ಮೆಂಬರುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ಮುಂಚೆ ಕೆಲವಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ದೊಡ್ಡ ಹಾಕಿರುವುದಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತಾ ಬೇಗ ಬೇಗ ಏರುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಸಾಹುಕಾರರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೇ ಅಥವಾ ಪ್ರತೀವಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೇ? ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನ ಕೇಸು ಹಾಕುವವನಿಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನು ಮನೆಯ ತುಂಬ ಹಣ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆಯೇ? ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾಹುಕಾರರು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಲಾಭದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ? ಅರೀತಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಎಷ್ಟೋ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ decide ಆಗಿರತಕ್ಕ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ observation ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಾಂಭಿಸುವುದಾದರೆ, ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಸ್ ಎನ್ನುವುದು ಉತ್ತಮವಾದುದು ಎಷ್ಟಯವಲ್ಲ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೋ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಷ್ಟುಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಮಾತ್ರ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜನರ ಹಿತವನ್ನು ತಾವು ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಿದಂತಿದೆ. ಜನರು ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ತಾವು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವರೀತಿ ಯಾದ ವಿಪರ್ಯಾಸವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಈ ವಿಷಯ ವಕೀಲರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ—ಅನುಭವಿಸಿರುವವರನ್ನೇಕ ರಿದ್ದಾರೆ. ಜಡ್ಜಿಗಳು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೇ ನೋಡಬೇಕು. ಜಡ್ಜಿ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಜಡ್ಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯವರೂ ಇದ್ದಾರೆ, ಕೆಟ್ಟವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನೀವು ಹೋಗಿದ್ದೀರಾ? ಒಳ್ಳೆಯ ಜಡ್ಜಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅಂಥವರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ನೇಮಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ. ಅದನ್ನು ಮಾಡದಿರುವಾಗ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ? ಜನರು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು? ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ತಮ್ಮ ದುಡ್ಡನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ರಾಯರಾಗಿ ನನಗೆ ಇದರ ಅನುಭವ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಬಹುದು, ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದವರೇ 'ಪಾಪರ್ ನೋಟ್' ತರಬಹುದು ಎಂದು. ಅನೇಕರು ಆ ಹೆಸರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆತನು ದಾವಾ ಹಾಕಬೇಕಾದರೂ ಮೊದಲು ಅದು maintainable ಆಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಈ ಫೀಯನ್ನು ಪ್ರತೀವಾದಿಯಿಂದಲೇ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭವೂ ಬರಬಹುದು. ಯಾರು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಫೀಜು ಕೊಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ

ಯಿದ್ದರೂ, ಯಾರ ಮೇಲೆ ದಾವಾ ಹಾಕಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಂದಲೂ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಮನೆ ಮಠಗಳು ಹಾಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸುಖ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿರುವ ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬಂತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆಗಿವೆ? ಇಂಥ ಕಾನೂನು ಬರೆದಿರುವವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು credit ಕೊಡಬೇಕೋ ಕಾಣೆ. ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೆಕ್ಷನ್ನನ್ನೂ ನೋಡಿ ನೋಡಿ 50-60 ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ನೂಟ್ ವ್ಯಾಲ್ಯುಯೇಷನ್ ಇಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದಾರಲ್ಲಾ? ಜಮೀನಿನ ಬೆಲೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬನು ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅಪಾರವಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೋರ್ಟು ಫೀ ಎಂಬುದನ್ನು ತಂದರೋ ಆ ಭಾವನೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಇಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಯೇ? ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ದಾವಾ ಮಾಡಿದ ಆ ದಾವಾ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಜಾ ಆಯಿತು. 5000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಾವೆ ಅದು. ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯಾ ಎಕ್ಸ್‌ಪಾರ್ಟ್ ವಜಾವಾಯಿತು. Legal defect ಒಂದರಮೇಲೆ ಆತನು ಅಪೀಲ್ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದೆ, ಆತನು ಅಪೀಲ್ ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ದುಡ್ಡನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟನು. ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯಾ ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗಿದ್ದರೂ, ಜಡ್ಜರ ತೀರ್ಪು ಖಂಡಿತ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಅರ್ಧ ಫೀಜು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಕೇಸುಮಾಡಿ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವವನು ಮತ್ತೆ ಅಪೀಲ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಯೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವ ವಿಧವೇ? ಅಥವಾ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ವಿಧವೇ? ಇಂಥದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಡಿಸೆಂಟಿಂಗ್ ನೋಟ್ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆಂದರೆ, it becomes a bigger book. ಪ್ರಭುತ್ವ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಜನರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆರೋಪಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಬಹಳ ದೈನ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನಿವೇ ಯಾವುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಾದರೆ ಜನರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡತಕ್ಕದಾಗಿ ದೆಸೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ತಿದ್ದುಪಾಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿವೇ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರೂ ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ, ನಾಳೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ, ಇವತ್ತು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಎನ್ನುವವರು. ರಾಯರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನ implication ನನ್ನೂ ನೋಡಿ ನೋಡ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಪಾಸಾದರೆ, ಕಾನೂನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ, ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ

ಅಗತ್ಯಕತೆ ಧುಪ್ಪರಿಣಾಮ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಭಾರತ ತನವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಜೂರಿಸ್ ಪ್ರೊಡೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಡಮೆ ದರ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೇ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು, ಜನರು ಹಾವಾಗಿರಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾನೂನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಜನರು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಬುದ್ಧಿಯಿದೆ. ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ತಮಗಿಲ್ಲದ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂಥ ಧುಪ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಾಜದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾನೂನನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥ ಮನೋಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತರಲು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ, ತರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ತರುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ನೋಡುವಂತೆ, ಯಾರಿಗೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗದಂತೆ, ಜನರು ಕಾನೂನಿನ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ಹಿಂಜರಿಯದಂತೆ, ಧುಪ್ಪರಿಣಾಮವೇನೂ ಆಗದಿರುವಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಕಾನೂನನ್ನು ತರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾವ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವೋ ಅದನ್ನು ಹೊರದೇಶಗಳ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕ ಮಾಡಿ ಮನೋಧರ್ಮ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬಂದಿತವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಕಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಕಾಲವಿದೆ, ದುಂಬಿಬಿಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಾವು ಪದೇ ಪದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಿಯಾದ ಸಹಾಯವೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎರಣ್ಣಗೌಡರೇ ಹಿಂದೆ 1937ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲೇ ಇಂಥ ತೆರಿಗೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ, “ನಮಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ, ಜನರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ದಿವಾನರು ಅಭ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನರಿತ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಕರೇ ಇಂಥ ಮನೋಧರ್ಮ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣಬೇಕು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣ ಒದಗಿಸಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಜನತೆಗೆ ಕಿರುಕುಳವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಸ್ವಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆದು ಜನರನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ? ಈಗ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀತಿ ತುಂಬ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ, ಬಹಳವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಬಹಳ ಹುಷಾರಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಪಾರ್ಟಿಷನ್ ನೋಟ್ ಮತ್ತು ಅಡಾಪ್ಟ್ ನೋಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೆಕ್ಷನ್ ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಫೀಜು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಸಲಹೆ. 1952ನೆಯ ಇಸವಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಸ್ ಮತ್ತು ನೋಟ್ಸ್ ವ್ಯಾಲಯೇಷನ್ ಬರ್ ಬೇಕಾದರೆ ಜಾರಿಗೆ ತನ್ನಿ, ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿತಕರವಾಗಿತ್ತು, ಜನರಿಗೆ ಅದರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಕೆಟ್ಟದೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಚಾರ ಬೇರೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಈ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ಜನರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈಗ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರೇ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ದೇಶೋದ್ಧಾರವಾಗಲೆಂದು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಈಗಲೂ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನುಸರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದೇನೆ.

Sri B. K. PUTTARAMIYA (Channapatna).—I want some clarification, Sir. ಈ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ 3½ ಗಂಟೆ ಕಾಲವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ತೀರ್ಮಾನವಾದಾಗ ನಾನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮನೋಧರ್ಮ ಮಂಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ 3½ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸೋಣವೇ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅಗಬಹುದು. ಈ ದಿವಸ 7½ ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ.

Sri C. S. HULKOTI (Mundargi).—Mr. Speaker, Sir, I rise to make certain observations on this Bill.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕಂಚಪ್ಪ.—6 ಗಂಟೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮೀಟಿಂಗ್ ಇದೆ. ಸಭೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಹಾಗಿದೆ. ಏನು ಮಾಡೋಣ ?

4-30 P.M.

Sri C. S. HULKOTI.—Sir, I want to substantiate my arguments from my experience as a pleader in the old Bombay Karnatak area. We must see what is the experience of a litigant at present, how his expenditure has increased, how the litigation has become very costly and how the litigation is prolonged. My experience is that litigation has become very costly and it is also prolonged to a very great extent. Now we must examine the present Mysore Court Fees and Suits Valuation Bill and see whether it lessens the cost to the litigant and whether it lessens the delay and avoids prolongation of the litigation. My submission is that it does not lessen the cost of litigation and does not also lessen the delay caused in the disposal of the litigation. The Law Commission appointed by the Central Government has laid down two tests. The first is that litigation should be cheap and it should be within the reach of a poor person and the second is that the disposal of the litigation should be speeded up. Now, we should see whether these two tests are tried to be kept up in this Bill. I will not take much time of the House, but I will only refer to some of the clauses of the Bill to show how litigation would become very costly by the present Bill.

So far as the old Bombay Karnatak area is concerned, before 1943 there was a certain percentage of *ad valorem* court fees. After 1943, 25 per cent surcharge was levied on the court fees then existing. From 1943 to 1954 that surcharge was continued. In 1954 the Government of Bombay considered the question as to whether the surcharge should continue and whether the time had come to abolish the surcharge and it came to the conclusion that the surcharge should be included in the *ad valorem* fees itself. So the Bombay Act of 1954 embodied that surcharge clause and added the surcharge in the *ad valorem* fees itself. Sir, 1954 has passed and now we are in 1957. Now the question is whether the time has come to increase the rates of court fees

that were existing in 1954. My submission is that the time has not come to increase the rate. There has been no substantial change from 1954 to 1957. How does the present Bill affect the litigants? The most important clause of the Bill is clause 7. In section 7 of the Bombay Act of 1954 there is a proviso which refers to three classes of lands. One class is land held on settlement for a period not exceeding 30 years and paying annual revenue to Government the valuation of which land for the purpose of court fees was a sum equal to $7\frac{1}{2}$ times the survey settlement assessment. Before 1954 the valuation was five times the annual revenue payable to Government in respect of such land; but in 1954 it was raised to $7\frac{1}{2}$ times the assessment including the surcharge of 1943. I want to show how it has been further raised by the present Bill. The relevant clause of the present Bill is 7 (2) (a) which reads thus:

“where the land forms an entire estate, or a definite share of an estate, paying annual revenue to Government, or forms part of such an estate and is recorded in the Collector's register as separately assessed with and such revenue is permanently settled, thirty times the revenue so payable.”

Thus the valuation of the revenue payable land which was valued at $7\frac{1}{2}$ times the assessment has been raised to 30 times. That is practically a fourfold increase from the existing rate of court fee that is levied on a land which is settled for a period of 30 years. Is there any basis for levying such a very High Court fee? I, for one, cannot see any reason for that. The Statement of Objects and Reasons of the present Bill merely says that this is introduced with a view to bring about uniformity in all the integrated areas. No reason has been given as to why such a great increase has been made in the rate. The increase sought to be made is very exorbitant.

Then clause 7 (2) (b) reads thus:

“where the land forms an entire estate, or a definite share of an

estate, paying annual revenue to Government, or forms part of such estate and is recorded as aforesaid such revenue is settled, but not permanently, twenty times the revenue so payable."

In the old Act it was only fifteen times the revenue. So this increase is also very high.

Further, I want to bring to the notice of the House that revision of assessment is going on in the old Bombay Karnatak area and it is likely to be finished within a period of two years or so. There is every likelihood of an increase in the land revenue in that area up to even 100 per cent. So if the court fee is levied at 30 times the assessment then it would really become 60 times the old assessment. It will be impossible for a poor litigant to come to the court and litigate his *bona fide* claims. This factor should be taken into consideration and a proper rate should be fixed. My submission is that the $7\frac{1}{2}$ times assessment fixed in 1954 is a reasonable one and it should not be increased in any case. Otherwise, a poor litigant having a *bona fide* claim will not be able to come to the court and litigate his claim. As the Hon'ble Minister has said, the poor litigants who want to litigate their *bona fide* claims may file a pauper suit. As we know, a pauper suit takes about one year to be decided as to whether the person is a pauper or not. If it is decided that he is not a pauper, then he has to pay the court fees. Thus, not only there is a delay in the disposal of the litigation, but also he has also to pay the court fees after spending so much money for conducting the suit and spending so much time.

So, the remedy by way of pauper application or suit will not be a solution. After all, litigation should not be a marketable commodity. Distribution of justice should be on a fair and reasonable basis. It should not be made very costly. Then I refer to some other clauses to show how in almost all the *ad valorem* fees clauses, the court fees have been raised. Formerly in the money suits, when the amount of subject matter in a dispute

does not exceed five rupees, it was 7 annas 6 pies. Now, it has been raised to 50 naye paise, i.e., 8 annas. When the amount or value of the dispute exceeds five rupees, for every five rupees or part thereof in excess of five rupees up to one hundred rupees, it has been raised to fifty-six naye paise; that means 9 annas. So, that has been raised by $1\frac{1}{2}$ annas. If we go on for higher amount, it has been raised at a flat rate of 75 naye paise for every ten rupees or part thereof, in excess of one hundred rupees. In the Old Bombay Karnatak area, it was only a lower graded rate levy of *ad valorem* court fees which was fixed. Supposing we go up to Rs. 5,000. It was at a certain upgraded rate. After Rs. 5,000 it was at a lower rate. Now, a flat rate of 75 naye paise has been fixed. That means if the amount exceeds beyond a certain amount, the amount of court fees that will have to be paid will be very high. I will illustrate the point as to how it affects in the litigation. Sir, for Rs. 5,000 at present, the court fees that will have to be paid will be Rs. 343-12-0; while in the proposed Bill, it comes to Rs. 373-1-0; for Rs. 10,000, at present Rs. 718-12-0 will have to be paid, but under the present Bill, it will be Rs. 748-1-0. The rate of fees in the old Bombay Karnataka area would be less for the higher amount but here in the proposed Bill, it will be at a higher rate and so that will also affect the parties. Ultimately if the plaintiff succeeded, it will be a heavy burden on the defendant to pay that court fees. Practically all his property will be lost and he will not survive to get over his financial crisis.

Then with regard to partition suits also, there has been very heavy increase; and in the case of adoption suits, there has been very heavy increase in court fees. With regard to application for review of judgment, the court fees have been raised; with regard to probate and other matters the court fees have been raised. In every aspect, the Bombay Act is reasonable and that should be taken into account and the fees fixed accordingly. That is my submission to the Hon'ble House. Then there is going to be a lot of delay on account

(SRI C. S. HULKOTI)

of the proposed Bill. Clause 11 in the present Bill says :

“In every suit instituted in any court, the court shall, before ordering the plaint to be registered, decide on the materials and allegations contained in the plaint and on the materials contained in the statement, if any, filed under section 10 the proper fee payable thereon, the decision being however subject to review, further review, and correction in the manner specified in the succeeding sub-sections.”

Now, the present procedure was, when the plaint was presented, the Clerk of the Court used to see whether proper court fee had been paid or not. Then he used to register the suit. It never went to the notice of the court for a decision. Now the court will have to say under the proposed Bill whether the court fee is properly paid or not. That will take some more time. Then sub-clause (2) says :

“Any defendant may, by his written statement filed before the first hearing of the suit or before evidence is recorded on the merits of the claim but, subject to the next succeeding sub-section, not later, plead that the subject-matter of the suit has not been properly valued or that the fee paid is not sufficient.”

So, in this Bill, there are so many clauses that would take additional time. Clause 14 also will take additional time. Clause 17 which relates to court fee examiners says :

“The High Court may depute officers to be designated Court-fee Examiners to inspect the records of subordinate courts with a view to examine the correctness of representations made to, and orders passed by, courts”

At this rate, the delay is being caused in litigation. In any way, litigation is not going to be disposed of quickly. But on the other hand, it is being delayed. Then in regard to drafting of the Bill itself, in the old

Act, there was a table of *ad valorem* court fees given. Now it has been dropped. There were 34 or 36 sections in the Old Act. Now, it has been raised to 76 or so. I do not know why so many sections have been added; instead of increasing the sections the same clauses could have been brought under the schedules; that would have been allright. So, I hope that all these suggestions will be taken into consideration at the stage of the Select Committee and due attention paid to them. I thank the Chair for giving me an opportunity to speak.

Mr. SPEAKER.—I may tell the Hon'ble Member that though I am not trying to put a time limit as such, I expect Hon'ble Members will not exceed between 15 to 20 minutes.

Sri M. C. NARASIMHAN.—I shall not take more than that, Sir.

Sri K. L. NARASIMHAIA (Hebbur).—Mr. Speaker, I want to represent that there is a meeting at 6 O'clock.

Mr. SPEAKER.—I know that. I am also invited to that meeting.

Sri K. L. NARASIMHAIA.—How long we have to sit here ?

Mr. SPEAKER.—We are sitting up to 7-30 p. m. and it may not be possible for the members to go and be present in that meeting. Of course, such of the members who want to go may go.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ನಭೆಯು ಒಂದು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಆರು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಮುಂದೆ ನಭೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಾವೂ ಸಹ ಇಂದು ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಒಂದು ಮೀಟಿಂಗ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಎನ್ನೆಯ ದಿವಸವೇ ನಾವು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಇಂದು ಮೀಟಿಂಗ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಮೀಟಿಂಗಿಗೆ ನಮಗೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಸಭೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡೋಣ.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

Sri M. C. NARASIMHAN.—Mr. Speaker, Sir, I rise to oppose some of the principles involved in this Bill. My predecessor from the Congress Bench has already laid bare before this House how the Bill sought to increase in a systematic manner the levy of court

fee. I need not go into these details, but we must consider as to whether a stage has not been reached wherein we can say that the policy involved is thoroughly retrograde and reactionary and needs revision. There is a principle and there is a definite policy involved in this Bill and that is what the Minister for Legal Affairs introducing the Bill faintly contended, *viz.*, that the cost of administration of justice also should be taken into account. He was not bold enough to say that it should be equated, that is, the cost of administration of justice should be realised from out of the court fee stamps;—he was not bold enough to say that, but that is the direction in which the whole legislation is moving and this is a retrograde and reactionary policy for several reasons. It has been never laid down anywhere as a sane policy that the entire cost of administration of justice should be recovered from out of the court fees. Even in this Bill, true, it is not stated that that is the object, but that will be very nearly achieved and that is one of the reasons which has prompted the Minister not to take the lowest rate of uniform rates available. Of course, uniformity as a principle is brought into justify the increase in levy. Uniformity can be at the highest level or it can be at the lowest level. A simple question as to why he did not suggest uniformity at the lowest level reveals the retrograde character of the Bill. He wanted more money; he wanted to subscribe to the principle that the cost of administration of justice must be met out of the court fees. This, I submit again, is a very reactionary, very retrograde policy. It would be very reactionary if we were an ordinary simple type of democracy, but much more so when we have accepted socialism as a goal. Even in the colonial administration in the early days when the Britishers were here, they did not introduce this principle, they did not enunciate this principle of recovering a great portion of the cost of administration from out of the court fees. I am not saying that there were no court fees levied then, but to the extent of realising most of the cost of administration of justice from out of the court

fees, it was not a proposition which was advanced even during the colonial administration. I am rather surprised to see that this type of principle is advocated now after having accepted socialism. After all, we try to see that justice is not only not denied to the ordinary man, but justice is made as cheap as possible, and accessible to ordinary man. That is a proposal which the Law Commission is considering. The other day in the Parliament the Legal Affairs Minister was saying that he was examining the proposals to see how far relief could be given to the litigants from low income group. In this connection I may bring to the notice of the House and to the Minister concerned that the Government of Kerala has already introduced a measure which is very salutary. Despite the fact that it comes from a Ministry which is not Congress, all the same, it is salutary. I do not think the Minister will shut his eyes because it comes from a non-Congress ministry. Therein, the proposal is that those people who are having an income of below Rs. 100 and especially those coming from the Scheduled Castes must be given not merely a relief but even free legal assistance. That is the proposal which has been placed before the House in Kerala and which has become almost law. When neighbouring States are moving in that direction, I am rather wonder-struck as to why we are having a Bill which goes in the opposite direction of increasing the levy.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—As to what is the relief with regard to the payment of court fees, which makes a distinction between subject and subject, can be brought there or is suggested there.

Sri M. C. NARASIMHAN.—I am only stating what is the exact relief proposed there and if we are prepared to accept the relief, let us consider other matters.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—If it is a question of giving free legal aid, it is outside the scope of this Bill. If it is a question of remitting the court fee, bringing about a difference between a person who is rich and a person who is poor so far as court fees are concerned,

(SRI B. VAIKUNTA BALIGA)
it may be difficult to make any distinction.

Sri M. C. NARASIMHAN.—Learned lawyers are also members of this House. They know that as the court fee mounts, the lawyer's fee also mounts. I am apprehensive because there is no accompanying relief given as contemplated in the Kerala legislation. Here what is likely to happen is, not merely the court fee will increase but also the lawyer's fee will be increased. Justifying the increase in the levy, the Labour Minister was also referring to the fact that there were similar rates in Madras. True, we have proposed very nearly the Madras rates. In that connection, I may say that when a similar Bill was being discussed in 1955 when the Court Fees Act was sought to be amended in the Madras Legislature, there was a good deal of opposition. It came not merely from members of the House but also from eminent men of the Judiciary like Sri Pathanjali Sastry and others. That the increased levy was unbearable and should not be done in the interests of justice and fair play, was the view expressed by eminent men of the Judiciary. This at least should have been borne in mind when this Bill was drafted. The Legal Affairs' Minister was also a member of the then Madras Legislature. I do not know whether he opposed it. Perhaps he opposed it in a faint manner.

I know that there will be certain other arguments advanced apart from the question of uniformity in regard to the increase in court fee. It is better that those arguments are also taken into account. It may be contended that the increased fee is necessary for the reason that a service is rendered to the litigant and the cost of such service has gone up. I want to take advantage of this occasion to note critically what is the type of service that a litigant is getting to-day, compared to what it was earlier. It is a type of service, which, with all due respect I must submit has degenerated.

5 P.M.

I can say it only out of my experience. We cannot give any statistics in

relation to it. With all due respect I must say that half the judiciary consists of men who cannot hold the scales even. Many of them do not know how even to hold the scales. (Laughter.)

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, needless reflection upon the judiciary who are having very high tradition is being made.

Sri M. C. NARASIMHAN.—Sir, if the Labour Minister was not a Minister he would have agreed with me. But the point is, this is everybody's experience and it is a common experience.

Let us take the other aspect. We are supposed to subscribe to the independence of the judiciary. It is very well in so far as it is a matter of policy. In practice in spite of our declared independence, in spite of our declared policy we are behaving in a manner contrary to expectation. Why is it so? It is so because of the reason that at various stages checks and balances are there in order to see that judiciary behaves properly and judiciary does not go hammer and tongs against the policies and prejudices of not merely Ministry but also of individual Ministers. Because at the stage of appointment of Judges to the High Court it is the Ministry that has got to be satisfied; at the stage of promotion or when they want to kick up a person as a Judge to the High Court, it is the Ministry that has got to be satisfied. Every member of the judiciary worth his salt, if he has certain amount of average intelligence, knows full well that in the present set up where there is corruption and favouritism and where there are all sorts of under-currents working, ...

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, Hon'ble member may kindly remember that we are discussing the question of court fee. May be, it is a matter which may be related, but to the extent it is being canvassed and the manner in which it is being canvassed, against that I must enter my protest.

Sri M. C. NARASIMHAN.—Sir, even in the beginning itself I tried to justify this for the reason that one of the arguments that might be advanced for

the increase in the court fee would be that we are given a service. We must consider what type of service we are getting. I am not suggesting that all that I have said can be reflected in the Bill; that is not my suggestion. After all, the ordinary tax payer will come and ask you whether the judiciary is able to give good service, service of the standard as in U. K.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, our standard is better than U.K.

Sri M. C. NARASIMHAN.—Exactly; I expected this argument. That is why I am saying what the real situation is. The real situation is not so satisfactory. Are you giving better service at least so that the increased court fee is justified? No. You are not in a position to give better service because of the type of recruitment and of the method of promotion etc. Taking all these things into account, to-day's situation is that we are not able to give better service. That has got to be borne in mind. So, in view of the fact that we have accepted socialism as the policy, that we have accepted the welfare State as a policy—in view of all this—it is absolutely necessary that we should see that the court fee is reduced to half; that is my humble suggestion. It must be reduced by 50 per cent. If it is to be suggested that it must be on the 1952 rate or pre-52 rate, it may be said that we have after all paid all these years and it would not be justifiable to reduce it to the pre-1952 rates. My argument is, 'reduce it to half' so that it will not act as a hardship.

Another point is this. Here, the definition of court includes any Tribunal or Authority having jurisdiction under a special law etc. So, even the Industrial Tribunal with which I am concerned comes under its purview. Hitherto, in the old Mysore area or even in Bombay area, so far as I know, for the purpose of pleadings etc., before Industrial Tribunal no fee was being levied. Now we are being called upon to pay even so far as Industrial Tribunal matters are concerned, i. e., the dispute between the workers and the employers. If we were to introduce such a fee, it would be contrary to the

usual principles underlying the Industrial Disputes Act and the said object would be frustrated, because one of the policies enunciated by the Central Government, even during the recent 15th Labour Ministers' Conference, is to always do something good to the labour, because labour is always the weaker party in the bargain. So, in view of that, exemption was given to all labour adjudication. But now a new element is sought to be brought in which it will certainly work rather onerously. I therefore suggest that the definition should be amended or sufficient amendment should be there so that these charges are not recovered in the case of industrial adjudication. So also, there must be a difference between the land-lord and the tenant in certain matters. After all, we are moving towards a situation where the tenant is to become the proprietor of the land. That is the declared intention. If this intention is to be realised, it is absolutely necessary that in the matter of court fee, a distinction is made and no court fee is recovered from the tenants in so far as their tenancy rights are concerned. At least in the case of those rights which we are seeking to confer upon them by legislation, it is absolutely necessary that no fee is recovered in respect of tenants. These two are vital sectors of our economy about whose welfare we are declaring from the house tops. At least in these cases it is absolutely necessary that this minor reform is brought in.

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU (Cubbonpet).—Mr. Speaker Sir, there are three distinct features in the Bill which, with a mixed feeling, we must welcome. I am one of those who say that there must be uniformity of law. But, whether there should be uniformity of law at this juncture is the question. No doubt, reorganisation of the States has come in but I would only request the Minister for law to see if there is something, what is called, more important than this, that is, the Report of the Law Commission before which the Law Minister and the Chief Minister have given evidence and there is Mallappa Committee Report of the erstwhile

(SRI V. P. DEENADAYALU NAIDU)
Mysore State. There are certain distinct features which should come into the picture and which the Select Committee cannot ignore. The evidence given before the Setalvad Commission as well as what has been referred to in Mallappa Committee must have a bearing on the final report that is going to be presented before this House. I am very grateful to the Law Minister for having kindly placed a comparative statement of the rates of valuation fees that is prevailing from State to State, that is, Bombay, Coorg, Hyderabad Madras and Mysore. I have very carefully perused through it and I would only say that we have brought certain amount of hardship upon the poorer classes. I will just illustrate. The rates of Mysore are certainly low. But, unfortunately, the rates adopted here are not the rates of Mysore but it is higher because the rates are uniform. This will work as a hardship on the poorer classes who would be involved in litigation. What I say is, let Government certainly make uniform laws and adopt uniform rate of levy. Have a higher rate adopted as has been done with regard to several other aspects.

Anybody who peruses the rates, will not fail to see one thing. In Madras, Mysore, and Hyderabad uniformity has prevailed in respect of the rates, whereas in Bombay, a clear distinction has been made. I only commend to the Minister and the Select Committee this aspect. Bombay has clearly sought to keep the rates deliberately low in order to aid or at least see that the poorer sections of the people get justice. I will quote a few instances in support of this. When the amount of value of stamp does not exceed five rupees, the rate in Hyderabad is eight annas, Madras eight annas and Mysore eight annas, whereas in Bombay it is seven and half annas. May be the rate is less only by half anna or three naye paise, but still it is a relief. Secondly, when the amount of stamp exceeds five rupees, for every five rupees or part thereof in excess of five rupees up to 100 rupees, the rate is seven and half annas in Bombay and in Madras and

Mysore it is nine annas. In the Bill under discussion, nine annas has been accepted as the rate and not the seven and half annas prevailing in Bombay. I am sure Government would consider this aspect. Let the richer and wealthier sections of the people dabble in litigation, but let them pay for it. The Government should however consider giving relief to the poorer sections, a thing which has been done in Bombay. My friend the Hon'ble Minister has also underlined the rate in Bombay. It is very good of him and I only hope that he would give the necessary relief to poor people. Of course, it is very necessary that we should have uniform legislation throughout the State, but they should not so divergently varying the existing rates, that it would result in hardships. It would be in keeping with the socialist pattern of society that we have adopted as our goal, if we tax the richer sections more. What has happened here is that the higher rates have been imposed upon the poorer sections of the people, all in the name of uniformity. I am sure that this is not the intention of the Government. Even after effecting some modifications in the rates' structure and adopting the standards in Bombay, I wish the Government and the Select Committee to kindly consider also the suggestions that were placed before the Setalvad and Mallappa Committees. I am stressing this aspect because I had an occasion to go through the suggestions made to these bodies by the Law Association and the Bar Councils. I am sure that if we incorporate their suggestions at this stage, there would be little scope for bringing further amendments at a later stage. We could thus do better and progressive work and avoid further legislation on this subject.

I would once again request the Hon'ble Minister and the Select Committee to kindly bear in mind the rates in Bombay, so far as the poorer sections are concerned.

*ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ (ಚನ್ನಪಟ್ಟು).—
ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಮನೂವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಇದು ಸರಿಕಾ ಕಮಿಟಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದು. ಈಗ ಈ ಮನೂವೆಯು

ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ರೀತಿ ಹೇಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾನೂನು ನಮ್ಮ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಯಾವಾಗ ಬಂತು ಎಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶ ವನ್ನು ಆಳುವಾಗ ನಮ್ಮಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಹೆಚ್ಚು ಸುಂಕ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಆಯಾ ಬಾಬು ಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಆಯಾ ಬಾಬುಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ತಮವಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು; ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚು ವರಿ ಹಣವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದಲೂ ನೋಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದ ರಾಜರುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಂಥ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಸುಂಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸುಂಕವನ್ನು ಏಕೆ ಕೂಡ ಬೇಕು ಎಂದರೆ, ನಮಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಸೌಕರ್ಯ ಗಳನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಕಡೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆ ಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.....

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—I have understood the Hon'ble Member. I can repeat what he has said.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ.—ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ, ಅವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ಎರಡು ಕಡೆ ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಸೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ರಾಜರುಗಳು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡ ಬಹಳವಿದ್ದ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದಿವಸವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಈಗ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿ ದೆಯೋ ಅಂಥ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಎಂಥ ಬಡವನಿಗಾದರೂ ಮೂರು ಕಾಸು ಸುಂಕವನ್ನೂ ವಿಧಿಸದೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದ ಮುನ್ನ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈಗ ಸುಂಕ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜ ದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮೇಲೂ ಹಾಕಿ, ವಸೂಲಾಡು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯ ಗಳನ್ನೂ ಈ ಸುಂಕಸಾರಿಗೆಗಳ ಹಣದಿಂದ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜನಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೇ ಎನಾ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದುಮ್ಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯ ವನೊದಗಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಧರ್ಮವೂ ಅಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಇಂಥ ಪ್ರದೃಶಿಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನಾವು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ದೆವು? ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ, ಹಿಂದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜನರನ್ನು exploit ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಬುಗಳೇ

ನಿವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಇವೊತ್ತು ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಯಾವ ಧರ್ಮ? ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದ ಸುಂಕಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಈಗಿನ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಣ ವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ದೇಶವನ್ನು ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಮುಖತಾಗಿ, ಮೂರು ಕಾಸು ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಲಾಯರು ಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣದಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ನ್ಯಾಯ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರೆ ಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವರಿಗಿರುವಾಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಕಂದಾಚಾರವನ್ನು, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದ ಕಂದಾಚಾರ ವನ್ನು, ಅನುಸರಿಸುವುದು ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯ ವಾದುದಲ್ಲ. ಈಗ ತಂದಿರುವ ಮಸೂದಾ ಕಾನೂನು ಏನೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನನ್ನು ಕೂಡ ತಿದ್ದಿ ಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಮಸೂದೆ ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಬಂದಾಗ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದಲ್ಲ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗು ತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ದಕ್ಷ ರಾದ ಜನರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಈ ದೇಶವನ್ನು exploit ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿನೀತಿ ಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಮಾಡಿ ಆದಳತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ನಮ್ಮ ದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. It is true that all the world over including this country, the best and wisest men will not become Ministers and accept positions in Government. ಎಂಬುದಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೇನು ಹೇಳು ತ್ತಿದ್ದರೋ, ನಾವು ಏನೇನು ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿ ದ್ದೇವೋ ಅದು ಇವತ್ತು ಅದಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಏನು ಮಾಡಿದರೋ ಅದನ್ನೇ ಮುಂದು ವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಅದನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಂಕ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವಾಗಲೂ ಯಾವ ನೀತಿ ಯನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರ ಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸುಂಕ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸ್ವಾಂಪು ಕೊಟ್ಟು, ಫೀಜು ಕೊಟ್ಟು ಮರದ ನೆರಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ದಿನಸಿರಾ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಜನ ಗಳ ಕಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಕಷ್ಟ ಗಳು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಚಿವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಡೆಗಾರ ರಿಗೂ ಲಾಯರುಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡು ವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಧರ್ಮವಿದ್ದರೆ ತೋರಿಸಿ. ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ)

ನಮ್ಮಿಂದ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು! ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಆಧಾರವಿದೆ? ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಇಡುವಷ್ಟು ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ 300 ಜನ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಟ್ಟಿಗಾರನನ್ನು ಕರೆ ಯಿಸುವ ತನಕ ಅವರು ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಪೆಲ್ವರ್ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ? ನೀವು ಈ ರೀತಿ ಏನಾದರೂ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಸ್ವಾಂಪು ಆಕ್ಟು ತಂದು ನಿಮಗೆ ಹಣಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಜನತೆಗೆ ಈ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಹುರುಪು ಬರಲೇಬೇಕು ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಯಾವ ನೀತಿಯ ಬದಲಮೇಲೆ ನೀವು ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ? ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಬಡ ಜನಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿರುವುದು ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ 12 ಆಣೆ ಕಡಮೆ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅವನಿಗೆ ಒಂದೂ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಕೋರ್ಟ್ ಖರ್ಚು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯರು. ಹಿಂದೆ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ನ್ಯಾಯ ಪುಗನಟ್ಟಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಇವತ್ತು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ನಾವು ಭಾರತೀಯರಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಈಗಲಾದರೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಚಿವರು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಬಡ ಲಿಟಿ ಗೆಂಟ್ಸ್‌ಗೆ 50 ಸಾವಿರ ತನಕ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಂಪು ಫೀ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಅಮೆಂಡ್ ಮೆಂಟ್ ತರುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನೀವು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಬಲದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮದೇ ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೂ ಇದೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ; ದೇಶ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ದೇಶ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ನರಿ ಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ, ಜನಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವೂ ನಾವೂ ಸೇರಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಬಂಡಿತ ದೇಶವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತೀರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ನೀತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮದು ಗಾಂಧಿ ರಾಜ್ಯ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ, ಭರತಖಂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶ, ಸುಖ ರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಏನೇನೋ ನೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನೇ ಈಗಲೂ ಕಾಪಿಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಲಾ ಸಚಿವರೇನೋ ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ಅವರಿಗೆ ವಾದಮಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ವಾದ ಮಾಡಬಹುದು. ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಈ ಮನೋಧೇ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೀತಿಯಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಮೆಂಡ್

ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಕೂಡ ಸ್ವಾಂಪು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯು. ಇನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರುವಾಗ ಹಿಂದೆ ಏನು ಆಕ್ಟುಗಳು ಇದ್ದವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಅದು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ತರಬೇಕು. ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಮನೋಧೇಯನ್ನು ತಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನುಮ್ಮನೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಆನ್ಮುಷ್ಕಾರ. ನಾವು ಏನೂ ಆನ್ಮದ ಇದ್ದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಬೇರೆಯೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಚಿವರು ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒದುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಭುತ್ವದವರು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಮತ್ತು ವಿಧ್ಯಾವಂತರು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡಲೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು. ರಿಪಿಟಿಷನ್ ಆಗಿದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ.—ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ರಿಪಿಟಿಷನ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದೆ (ವೆ. ಬೀ. ಟಿ. ಎ. ಮತ್ತು ಆಲೋಯನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕೇ? ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಜವಳಿ ಆಂಗಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ನಾವು ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯನಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೋ ಅವುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು? ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನಾವು ರಿಪರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ನಮ್ಮ ಮಾತಿ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿ ಆದರೆ ಸಾಕು. ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಪುಗನಟ್ಟಿ ನ್ಯಾಯ ಕೂಡ ಬೇಕೆಂದು.

5-30 P.M.

ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಿಲ್ಲು ಪಾಸ್ ಆಗಿರಬಹುದು, ಬಂದಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಇವರು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಸ್ವಾಮಿ? ಅದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ನುಮ್ಮನೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಜನ ಇರುವಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ನಮ್ಮ ಕೇಳಿದೇ ಇರುವಾಗ ಅವರ ಚೀಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ? ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ, ಆಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ನಾನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆ ಕೊಡದೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ವಿರೇಶ್ವ (ಹೋಲೋನರಸೀಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಆಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಜು ಮತ್ತು ಸೂಪ್ಲೆ ವ್ಯಾಲಯೋರ್ಷ್ ಮನೋಧ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರವಾಗಿಯೂ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಕಡೆಯವರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಎದುರು ಪಕ್ಷದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒತ್ತಾಯ ಕೆಲವೂ ಕೂಡ ಕೊಲಂಕಟ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಪರಿಶೀಲನಮಾಡಿ

ಇದರಲ್ಲಿಗಿಂತ ತತ್ಯಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ದೂರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ನಾನು ಮೀರೋದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ: ಬಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಜನತೆಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ, ಯಾವ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಾರ್ಷ್ವಾಂಶ ಒಂದು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಳೆದ ನಮ್ಮ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನೇಕರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದಿಂದ ಎಂಟು ಸಾವಿರದವರೆಗೂ ಅಪೀಲುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ಜನಗಳು ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ ಬಂದು, ಅರೆದು, ನ್ಯಾಯ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರಕದೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೊಂದಕ್ಕೆ ಘನ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿದರು, ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲೊಂದಕ್ಕೆ ನೆಪ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಅನ್ಯಾಯ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಡ ಎಂಬ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ; ಮತ್ತು ಹಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕತೆ, ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ಯಾವ ದೈವಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ಜನರು, ರೈತರು, ಕೂಲಿಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟರೆ ಬಹಳ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ರೈತರಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯರಾದವರಿಂದ ಬಾಡಿಗೆ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಟ್ಟು ಅದಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರನ್ನೇಕರು ಹೇಳಿದರು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಬಡ ರೈತರು, ಕೂಲಿಗಾರರು ಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ನೆರಳಿಲ್ಲ, ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಂದು ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದು ಬೇಜಾರಾಗಿ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಬಂದು ಕೊನೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದೇ ಆರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾದ ವಿಚಾರ. ಮುಲ್ಲಪ್ಪನವರ ಕಮಿಷಿಯವರು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಸೆಟ್ಲೆವಾಡ್ ಕಮಿಷಿಯವರು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೆ. ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ನೆಪದಿಂದ, ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಜನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಒಂದು ನೆಪದಿಂದ ಈ ಮನೋವೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜನತೆಗೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಶುಭ ಸೂಚನೆ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಅಬ್ಜಕ್ಷನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರೀಸನ್ಸ್ ನೋಡಿದರೆ, ಕೇವಲ ಸಮೀಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಇದರ ಹುರುಳು, ತಿರುಳು ನೋಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ

ಸಮೀಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಹೇದ ಅಭಾವ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ನೆಪದಿಂದ ಸನಿವೇಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದುಡ್ಡಿನ ಆದಾಯ ಅಥವಾ ಚಿಜರಿ ಅಥವಾ ಬಂಡಾರವನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಇದೆಯೇ ಎಂಬ ಜನತೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅಧಾರವಿಲ್ಲದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಕೂಡ ಅನುಭವದಲ್ಲಿದೆ. ನಾವು ಸುಖೀರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾತ್ಯ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಏನು ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದರು, ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕನವರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಅಂಥ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಜನತೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಎಂದರೆ ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ. ಇದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೋರ್ಟಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ—ಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಚಾರ್ಟರ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ,—ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸುಖೀರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಮಿನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾಡಿದರೆ the weak must be protected against the greed of the rich; the meek must inherit the earth. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ "the common man is assured of his rights and privileges". ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಏನು! 1870 ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನವರು ಯಾವ ಒಂದು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಂದರೋ ಅದನ್ನೇ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಒದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರೇ ಎಂಬ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಮತ್ತು ಸೂಟ್‌ವ್ಯಾಲ್ಯುಯೇಷನ್ ಎರಡನ್ನೂ ಮಿಲನಮಾಡಿದ್ದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಹೊಸದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮೀಕ್ಷಣಮಾಡಿ ಈ ರೀತಿ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಮತ್ತು ಸೂಟ್‌ವ್ಯಾಲ್ಯುಯೇಷನ್ ಬಿಲ್ ಎಂದು ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಒಂದೊಂದು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಜು ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. Tax is left to the will and pleasure of the Legislature. Regarding Court fee, the money must be recovered only according to the justice adequately supplied. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಅವರು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಜನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮನೋವೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅರ್ಥದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಇದು ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಬಿಲ್ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಕೋರ್ಟ್

(ಶ್ರೀ ವೈ. ವೀರಪ್ಪ)

ಫೀ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾ ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಒಂದು ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮ ಅಧಿವೇಶನ ಶುರುವಾದ ರಾತ್ರಿಗೂ ನಿಂದ ಅನೇಕ ಬಿಲ್ಲುಗಳು ಬಂದಿವೆ, ಆಕ್ಟ್ ಆಗಿವೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಇದೆ. The accepted principles of Jurisprudence is that justice ought to be catered free. ಈ ವಿಷಯ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಗೊತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡದೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರ ಅವಗಾಹನಕ್ಕೆ ತರಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮನೂಬೆ ಯಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಫ಼಼, 23ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ "Suits for movable property" ಎಂದು ಇದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಾವು ಒಂದು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 1/4 Valuation Court fee ಕೊಡಬೇಕು. ಮೊದಲು 15 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುನ್‌ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆವು. ಸಬ್‌ಜಡ್ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಾದರೆ 50 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆವು, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅದರ ಮೇಲೆ in section 24 (a), it is stated:

"Where the prayer is for a declaration and for possession of the property to which the declaration relates, fee shall be computed on the market value of the property or on rupees three hundred, whichever is higher."

ಮುನ್ಸೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ 35 ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ನಿಜವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಜಾಣರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾದವರೂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ; ಬಡವರೂ ಅಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಜನರೂ ಅವಿದ್ಯಾ ವಂತರಾದ ರೈತರೂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥವರ ತರೆಯನ್ನೊಡೆಯುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ, ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಆಂಗ್ಲರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಮಗೆ ಆದಾಯ ಬರಲೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಅವರ ದೇಶವಾದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆದಾಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯದೆ ತಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒರ್ಮ್‌ರೋಮ್ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾನ್ಸರಿ ಕೋರ್ಟ್‌ನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ರಾಜರೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ಎಕ್ಸಿಟ', 'ಸೆಂಚೂರಿ ಯಾಕ್ಯುರೇಟ್'

ಮುಂತಾದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಾದರೂ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟಗಾರರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಗ್ಗಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಮನೂಬೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವುದು ನೂಕುವಲ್ಲ, ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವವರು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾ ಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಧಾರಣೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಮಕಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಎಂಟುಸಾವಿರ ಫೈಲುಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತರಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ತಡವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಗೇ ಬಿಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಾವೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, Adoption Suits, ಎಂದರೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದವರು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಹಿಂದೆ 22 1/2 ರೂಪಾಯಿ ಫೀ ಇತ್ತು ಅದು ಈಗ 50 ರೂಪಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸಮೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಥವಾ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. Injunction suits ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಒಬ್ಬ ಬಡವನಾದವನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಬ್ಬ ಶಕ್ತಿವಂತ ಕನಿಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದಾಗ ಬಡವ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಲು ದಾವೆ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳತಕ್ಕ ಹಿತವನ್ನು ಅದು ತನ್ನದೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 26ನೆಯ ಕ್ಲಾಜನ್ನು ನೋಡಿದರೆ 300 ರೂಪಾಯಿಗಳಮೇಲೆ ಶುಲ್ಕ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 35 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ ಲಾಯರಿಗೆ ಬೇರೆ ಫೀಜು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆಯೇ Suits relating to trust property ಎಂಬ ಕ್ಲಾಜನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆ ಇದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಹಿಂದೆ ಈ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಬಂಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯ ಐದನೆಯ ಒಂದುಭಾಗ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಜು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನ್ಯಾಯ. ಹೀಗೆಯೇ 39 ನೆಯ ಕ್ಲಾಜೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿಲ್ಲ. Suits to set aside attachment ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೇವಲ 12 1/2 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೋರ್ಟ್‌ನಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೂ ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಹೊತ್ತು ಈ ಮನೂಬೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆಸ್ತಿಯ ಬೆಲೆಯು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಇನ್ನೂರು ಸಾವಿರ

ಮುನ್ಸೂರು ರೂಪಾಯಿ ಆಗಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೆ ಇಂಥ ಕ್ಲಾಜುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

50 ನೆಯ ಕ್ಲಾಜು—Suits not otherwise provided for—ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ವರೆಗಿನ ಹಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ದಾವೆ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಆದರೆ ಮೂರು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, 3,001 ರೂಪಾಯಿ ಅದರ ಆ ದಾವೆ ಸಿವಿಲ್ ಜಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ತರೀ ಜಮೀನಿದ್ದರೆ ಅವನು ಆ ಜಮೀನಿನ ಕಂದಾಯದ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹಣದ ಮೇಲೆ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಕೊಡಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಎಕರೆಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಹತ್ತೆಕರೆಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಆಯಿತು. ಎಂದರೆ, ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗೆ 11½ ರೂಪಾಯಿನಂತೆ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಕೊಡಬೇಕು. ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವಾದರೆ ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ, ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಅದರೂ ಸಿವಿಲ್ ಜಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದೇ ಜಮೀನಾದರೆ ಎಕರೆಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಹತ್ತೆಕರೆಗೆ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರೂ ಕೂಡ ಇದು ಕೆಳಗಿನ ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಆಸ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 3,001 ರೂಪಾಯಿ ಹಣದ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಕೋರ್ಟಾದ ಆ ಸಿವಿಲ್ ಜಡ್ಜ್ ಕೋರ್ಟು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋರ್ಟುಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು superior ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು “Suits relating to easements” ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, “Whether by the dominant or the servient owner, fee shall be computed on the amount at which the relief sought is valued in the plaint, etc.” ಎಂದಿದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ರೈತ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮರದಲ್ಲಿ ದೋಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತಡೆಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬೆಲೆ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಮುನ್ಸೂರು ರೂಪಾಯಿನ ಮೇಲೆ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಧಿಯನ್ನೂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇದು ಜನರ ತಲೆ ಒಡೆಯುವ ಮನೋದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಜೂರಿಸ್ ಪುಡೆನ್ಸ್ ನ ಮೂಲ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಹಾಕಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಕೋರ್ಟ್ ಫೀ ಆಗಲಿ, ಬೇರೆ ತೆರಿಗೆ ಆಗಲಿ ಹಾಕಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಇಂಥಾ ಮನೋದೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಾಗಲಿಲ್ಲ.

ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಯಾವ ಕಲ್ಪಪವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನರಿತು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕೇರಳದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯವೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ನೆರೆಹೊರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ, ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡೋಣ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನರಿತು ಅದರಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ದೀರ್ಘರಲು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ; ಭಾರತದ ಧ್ವಜದ ದೀರ್ಘರಲು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟ. ಅದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮನೋದೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿದ್ದು ಪಡೆದಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

*Sri G. VENKATAI GOWDA (Palaiyam).—Mr. Speaker, Sir, we have accepted the principle that there must be uniformity in respect of Court Fees and Suits Valuations Acts since there are so many laws pertaining to this subject in force in several integrating areas. When I went through the provisions of this Bill, it appeared to me that the Hon'ble Minister in charge of the Bill seemed to have entertained the idea that just like imposing any other tax this tax could also be levied. If that view is correct, I regret to point out that it is a misconception and it is ill-founded, because, as the very name indicates, court fee is only a nominal fee intended to give recognition to a question in dispute. It does not mean anything else except a nominal fee or a negligible fee. It is not at all a tax; nor has it been construed as a tax anywhere in the world. It is only a fee and I do not think any increase in the levy of court fees in the name of uniformity is justified. As my Hon'ble friend Sri Naidu pointed out, in the name of uniformity among the rates prevailing in the different integrating areas, only the highest rates, namely, the rates prevailing in the Madras area, have been taken into consideration. I would request the Hon'ble Minister in charge to show how he is justified in increasing the levy of court fees as proposed in the Bill. Even in Madras for suits up to the value of Rs. 100 the court fee is only seven and half per cent but here instead of adopting that a higher rate has been proposed, namely Rs. 11, 40 naye paise and above Rs. 100

(SRI G. VENKATAI GOWDA)

the court fee payable is uniformly seven and half per cent. When our aim is to establish a socialistic welfare state, when our aim is to bridge the gap between the rich and the poor, will such a steep increase in the court fees lead us towards that direction? Apart from that, we have to bear in mind that the persons who are paying court fees are generally poor persons. Originally, the idea of levying court fee was started in the British regime to prevent excessive and flimsy litigations, but subsequently the idea was revised so as to pay for the cost of administration of justice without imposing a burden on the tax payer. I do not want to make any comment on that, because that position is irreconcilable now. But still it has got to be kept in mind that the court fee should be only a nominal fee and it should not be a source of revenue to Government for the purpose of administration of justice. Administration of justice should be made without levying any fee and if at all any fee is levied it should be only a nominal fee. As we know, ultimately the person who is required to bear the burden of the court fee is the poor section of the society. It is only the poor section of the people who involve themselves in contractual obligations. Generally, they borrow from a rich person and enter into contractual obligations which they are not able to fulfil later on and so when the matter goes to court and the suit is decreed against them they have to pay the court fees and the other incidental charges. Thus it will be seen that by increasing the court fees we will be making the poor section of the people bear this burden. We will be making the poor still poorer by this increase.

Then, I do not know why in the name of uniformity only the highest rate has been sought to be adopted in this Bill. If the Hon'ble Minister looks into the Agricultural Income Tax Act, in the name of uniformity the highest rates have not been adopted. Even the rate that was prevalent in old Mysore was not adopted. A still lower rate has been adopted. Thus some favouritism has been shown to big

landlords and persons who are well placed in life. When that is the case, what is the justification in adopting the highest rate in the case of court fees which affect the poor persons? Why should the same concession not be shown to the less fortunate persons who are generally made to pay the court fees? This approach will not take us towards the goal we have set before us.

Then, Sir, if we go through the various provisions of the Bill, it is a complete replica of the Madras Act 14 of 1955. There are several anomalies in it. As my Hon'ble friend Sri Narasimhan has pointed out, when that Bill was under discussion in the Madras Assembly also, it met with much opposition. For instance, I may point out the provisions of clauses 24 and 29. A prayer for declaration and for possession of property is sought to be charged fee on Rs. 300 according to clause 24, but under clause 29 where the prayer is for only possession of property the fee charged is on Rs. 400. Under clause 24 there are two prayers; one is for declaration and the other is for possession of property, whereas under clause 29 there is only one prayer for possession and yet a higher fee is sought to be charged for a prayer under clause 29. In deciding the questions under clause 24 the court will take more time as there are a number of issues to be decided, but in deciding the question under clause 29 much less time is taken and yet the fee charged is higher than that under clause 24. So this anomaly has got to be removed.

Then, as pointed out by my Hon'ble friend Sri Veerappa, the fees proposed for adoption suits under clause 25 are a heavy burden on the poor women. Suppose there is a dispute about the adoption by a poor woman and the matter goes to the court. She has to pay a very high fee, and it is a burden to her just to get it decided whether the adoption is valid or not.

Then, Sir, my Hon'ble friend Sri Narasimhan pointed out that there might be some justification for levying a higher fee if proper service was rendered. I do not accept even that principle, because the principle of levying court fee is not to find

revenue to Government, but it is only as a recognition of the litigation before the court and not as a tax or remuneration paid for service rendered. If I may be permitted to say so, I would say that this levy of a higher fee becomes an illegal gratification. Suppose there is a dispute between two parties and that is referred to arbitration and the arbitrator demands a big sum for settling the issue, then it is nothing but asking for illegal gratification. In former days, we have heard of Kings giving decisions on disputes free of cost. In the circumstances, I venture to point out that this increase in court fees is not justified.

Even in regard to suits relating to trust property under clause 27, where the property is incapable of valuation, the court fee leviable has been fixed on Rs. 1,000. This is quite unwarranted.

As regards redemption suits, formerly the provision was that when a person who had hypothecated his property paid the amount he was discharged, but now by sub-clause (8) of clause 32 a court fee is sought to be levied on one-fourth of the principal amount or on the amount due on the mortgage. Is this not a great hardship to which the mortgagor is subjected? Formerly, a mere petition with a court fee of Rs. 5 would have got him the release.

Then, as regards partition suits, I find that there is an anomaly. When a member of a joint family or a coparcener applies for separate partition and separate possession, then the court fee sought to be levied is on a graded scale, but when the member applying is an ouster and when he says that he has been kept out of possession of the property, then the court fee sought to be levied is on the market value of the share to which he lays claim. This is really an anomalous position because not only that member of the joint family has been kept out of possession, but he is made to pay a higher rate of court fee in respect of the claim that he makes in the court. So the necessary changes have got to be made. When a person files a suit for getting a share in the joint family property, irrespective of whether he is in joint possession

of the property or whether he is kept out of possession of the property, the court fee leviable should be the same and it should be only a nominal fee of say Rs. 25. Otherwise, it would be a great hardship to those who are kept out of possession of the joint property. For instance, suppose a person who is kept out of possession of the joint family property lays claim for a share of Rs. 50,000, then he has to pay court fee on Rs. 50,000 and that would be very high. Considering all these things I suggest that in partition suits, irrespective of the fact whether the person applying is in joint possession of the property or out of possession of the property, a nominal fee has got to be fixed.

6 P.M.

As my friend Sir Veerappa pointed out, in regard to suits for attachment, the fee that is proposed to be levied in the Bill is too heavy. Even under Section 45, if there are rival claimants and the defendant does not pay his share of the fee, what would be the effect? There is no remedy suggested. Supposing rival claimants do not propose to pay under 45(2). There is no remedy left. Some sort of remedy has got to be suggested under subsection (2) of Section 45. Even in respect of refund of court fees under section 66, a distinction is made. There are suits in which issues are involved and there are suits in which issues are not involved. A distinction is sought to be made here and I venture to point out that it is unnecessary. Whenever a matter is settled out of court before evidence is taken, whether that suit involves framing of issues or not, refund of court fees has got to be granted. This is also found in Madras Act and therefore clause (a) has got to be deleted. In respect of Section 69, exemption of certain documents is given. In sub-clause (ii) it is stated thus:

“memorandum of appearance filed by advocates or pleaders when appearing for persons proceeded against in criminal courts.”

(SRI G. VENKATAI GOWDA)

So, in criminal cases only exemption is given when a Pleader or an Advocate appears for an accused. But there are non-cognizable private complaints before the courts and in such cases, equity demands that they must be exempted from filing court fees. In the case of cognizable cases where the aggrieved party files a private complaint, there must be exemption for pleaders to appear for them. I do not understand why a distinction is made between accused and the complainant. I request the Minister in charge of the Bill to bear this point in mind and give exemption without making any distinction between lawyers appearing for the accused and lawyers appearing for the complainants. I feel Section 69 is not exhaustive. There are so many exemptions given. To my mind it is not exhaustive. There are still many which could come within the scope of this Section. For example, application to be made to any Controller for getting any controlled commodity, should be exempted from affixing any court fee stamp. Likewise, an application for the transport of timber from one's patta land should be exempted. Likewise, there are still some more things that have got to be incorporated in the Exemption list under Section 69. As I have already pointed out, till Rs. 100 the increased levy is unwarranted and if the Hon'ble Minister feels, as Sir Deenadayalu Naidu pointed out, let him increase it after Rs. 10,000. So far as the poor people are concerned, a flat rate of Rs. 6 may be made. It is not a lesser amount so far as the Government is concerned. Six per cent is also too much. But that may be adopted throughout irrespective of the amount and if the Hon'ble Minister feels it necessary, after Rs. 10,000 some increased levy may be imposed. In the Schedule under Memorandum of appeal under Section 39 of the Arbitration Act, 1940, in cases where the value for jurisdiction does not exceed Rs. 5,000, the levy is Rs. 15, but in any other case it is put at Rs. 100. I think that is not justifiable and I am pressing for some sort of reduction so far as this second clause is

concerned. Even in regard to a copy of a decree or order having the force of a decree, it was one rupee in Madras and it is Rs. 1-8-0 now. Here it is increased by 8 annas more. Everywhere, there is an increase even from the Madras rate which itself is very high compared to the rates prevailing in the other integrating areas of the Mysore State. I submit there is no justification for adopting a higher rate and going up still further and increasing the levy. A uniform rate of 75 naye paise could have been adopted without much complication. There is an application under rule 58; there is an application under Section 47 and Order XX1, rule 90 of the Code of Civil Procedure; a distinction is sought to be made between them which is not warranted; so far as I can see, more or less the same matter is involved and same kind of enquiry is made. It is only summary proceedings. So, a uniform rate may be levied as we had only one rate for them. Now, in Madras, there is an increase from Re. 1 to Rs. 5. Here the rate is Rs. 12. 50. I do not know what justification is there for the Hon'ble Minister to increase it like that. Some person may want to attach property without knowing whether that person is entitled to that property. If a party files an application asking for such attachment, where is the justification to ask him to pay a court fee of Rs. 12-8-0? One rupee or at least Rs. 2-8-0 as it prevails in Madras can be prescribed and no distinction need be made so far as these applications are concerned. I trust the Select Committee will not lose sight of these things and they will do it in such a way as to safeguard the interests of the poor section of the society, because it is they who will ultimately suffer. If their interests are not safeguarded, then we are not really going to secure the objective of a welfare State. With these observations, I request the Hon'ble Minister to modify the Bill to such an extent as to keep it consistent with the establishment of a welfare State.

*ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಮನೂವೇ ಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಶೋಕನ ವಿಷಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ. ಆತ ಒಕ್ಕೋಲ ಗದ್ದಲವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲವರಿಗೆ, ಎಲ್ಲೆ

ಇರಲಿ, ತೊಂದರೆ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ತೊಂದರೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು ಎಂದು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಈ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಅದೇ ತಡೆನೀಡುವ ಬರುವುದು ಉತ್ತಮವಾದ ಸರ್ಕಾರದ ಲಕ್ಷಣ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ.

The maintenance of law and order and also the maintenance of law courts in the country are the primary duty in any State whether it is a welfare State, or a socialistic State or a communist State.

ಇದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಕೋರ್ಟ್‌ಫೀಸ್ ಅಂಡ್ ಸೂಟ್ಸ್ ವ್ಯಾಲಯೇಷನ್ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಎಂಬ ಟ್ರಾಕ್ಟೇಷನ್ ಬಿಲ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾಕ್ಟ್ಸ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಫೀ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ವೇತ್ಯಾ ಸಮಷ್ಟಿಯಿರುವುದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಮುಂದೆ ಷೆಡ್ಯೂಲಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈಗ ಸ್ಕೂಲು ಫೀಜನ್ನು ವಸೂಲಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಶೇಕಡ ಹತ್ತರಷ್ಟನ್ನೂ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕೋರ್ಟ್‌ಫೀಗೂ ತೆರಿಗೆಗೂ ಇರುವ ಒಂದು ಭಿನ್ನತೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಫೀ ಎಂಬುದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಮುಟ್ಟದಲ್ಲ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುವವನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ?

A person to whom a wrong has been done will go to the Court. ಯಾರು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೋ ಆ ಮನುಷ್ಯ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಸೂಟುಗಳು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಆದಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕಾನ್ಸನ್ಯೂಕೂಡ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ಆವಾರ್ಡುಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲ ಕೇಸಿನ ಮೇಲೆ ಆವಲಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾನೂನಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನೂ ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವೆಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಒಂದು ಗೂಡಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. In the name of uniformity, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈಗ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರೇಷಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಫೀಸನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬಂದವು. ಹಾಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಸುಮಾರು ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಆಗಲೇ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಪುನಃ ಈಗೇಕೆ ಜಾಸ್ತಿ

ಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರಲ್ಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿದ್ದವು. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ರೇಖುಗಳು ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತೆಂದು ಅನೇಕರು ಭಾವಿಸಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ದುಗ್ಗಪ್ಪನವರು ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅದು 1919ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ದರಬಾಸ್ತು ಅಪ್ರೀಕೇಷನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಫೀಸನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವುದು ಸರಿಯಾದುದ್ದು ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಬದವ ಜಮೀನ್ದಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ದರಬಾಸ್ತಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಫೀಸುಗಳನ್ನು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಮಲ್ದಾರರವರಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ಅಥವಾ ಇನ್ನೂರು ಅರ್ಜಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯವೇನೋ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಒಬ್ಬರಿಗೋ ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರಿಗೋ. ಅದೂ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಬಂದಾಗ ಈ ಜಮೀನ್ದಾರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಾವಿರವೋ ಅಥವಾ ಎರಡು ಸಾವಿರವೋ ದರಬಾಸ್ತು ಅರ್ಜಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅರ್ಜಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಫೀಸನ್ನೇನೋ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯವೇನೋ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿ ಬರುವ ಅರ್ಜಿಗಳಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ; ಮತ್ತು ಈ ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಮಸೂದೆಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿ ನನ್ನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಗುಬ್ಬಿ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ನಾನು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಈ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ “ಸೋಮವಾರ” ಒಂದು ದುರ್ದಿನವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಈ ಸೋಮವಾರದ ದಿನ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾ ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಸುಂಕವಿಧಿಸುವ ಮಸೂದೆ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸೋಮವಾರ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಅಂಕೆಬಿಡು ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಸಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಭಾನುವಾರ ರಜಾ ಕೊಡುವ ಬದಲು ಸೋಮವಾರದ ದಿನ ರಜಾ ಕೊಟ್ಟು, ಭಾನುವಾರದಿಂದಲೇ ಏಕೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬಾರದು? ಭಾನುವಾರದ ದಿನ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೋಮವಾರದ ದಿನ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಈಶ್ವರನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಏನು ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ಇವೊತ್ತಿನ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಗುರುತರ ವಾದ ಮುಂದೆಯಿದೆ. ಇದು ಮುಂದೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಗುರುತರವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತರಪ್ಪು ಸುಂಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಕ್ಕು ಒಂದು ಕಾನೂನು ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ಈ ಮಹಾ ಮೈಸೂರು ಆದಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗಿನ್ನುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತ ದಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಮೇಧಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು. ಅವರು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ನಾಯ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರದ ಖಾತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿಯಾಗದೆ ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಮೊದಲು ಬಂದು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದರಾಗ ಅವರ ಪಾರ್ಷ್ವಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಆ ಪಾರ್ಷ್ವಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಅಶ್ವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಕಟ್ಟಡೋ ಎನ್ನುವ ದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ ತಪ್ಪೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಎನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಇವೊತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹಣದ ಅಭಾವವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಸುಂಕಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ತಂದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಹಣ ಬರ್ಚುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಮಿತವ್ಯಯ ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ಉಳಿತಾಯವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಈಗ ಎರಡನೆಯ ಪಾಂಡಿಪಾರ್ಷ್ವಯ ಯೋಜನೆಯಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿರುವ ದರಿಂದ ಈಗ ಸುಂಕದ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ನುಖ ರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ರಾಮ ರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ಜನ ಇವೊತ್ತು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರರಾರದಷ್ಟು ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೇರಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರು ದುಡ್ಡಿನ ಅಭಾವವಿದೆ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕೊಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರೇನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? "ಏನೋ ನಂಜಣ್ಣ ಎಂದರೆ ಬಂದಷ್ಟು ಗುಂಜಣ್ಣ" ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಸರಕಾರ ಬೇರೆ ಆನವ ಶ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣ ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು "ಎಕಾನಮಿ" ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ. ಈಗ ಸರಕಾರ ಮಿತವ್ಯಯವಾಗಬೇಕು ಎಂದು "ಸ್ಮಾರ್ ನೇಷಿಂಗ್ ಸ್ಕೀಮ್"

ಅನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ, ನೀವು ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ, ನೀವು ಒಂದಾಣೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಈ ಮಿತವ್ಯಯ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ತರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಕಾನಮಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ 39 ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಡಿತವಾದಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

"Government's work is God's Work"

ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೆ "ಎಂದು ಪುನಃ ಕೆತ್ತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುವುದು ಮಿತವ್ಯಯವೇ!

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ.—ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಿತವ್ಯಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಎರಡು ಕೋಟಿ ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಜನತೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆಯೇ? ನೀವು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ, "ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸ ದೇವರ ಕೆಲಸ" ಎಂದಿರುವುದನ್ನು ಏಕೆ ಕಡಿತಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಏಕೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—May I know what relevancy this has with regard to the Court Fees Bill?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ತಾವು ಏನು ತತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎನ್ನುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಇದನೆಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಿತವ್ಯಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹೀಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಮಿತವ್ಯಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ನೀವೇ ಜನಗಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಜನತೆ ಆಗ "ಸ್ಮಾರ್ನೋ, ಬಾಳಿಗಾರದವರೇ, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಸುಂಕ ಹೇರಿ ಪುನಃ ನಿಮಗೇಕೆ ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಮಿತವ್ಯಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ 39 ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಡಿಸಿ ಒಂದು 9 ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚುಮಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿರಿ, ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ರೂರಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಕೀಮು ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನೇನೋ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದೇನು ಹಾಜರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಾಜರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ! ಕೊಟ್ಟವಾತನ್ನು ನೀವು ನಡೆಸುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಿತವ್ಯಯ ಅಂತೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ನಿಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದಂಗೆ ಏಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜನರು ಪದಚ್ಯುತರನ್ನಾಗಿ

ಮಾತ್ರಾ. ಆದಕಾರಣ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಯವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದುಡಿದವರಾದ ಜನರು ಈಗ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀರಿ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುನಿಟಾಂಟ್ ರಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಕಾನೂನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ಬರುವಂತೆಯೇ ಈ ಕಾನೂನು ರಚಿಸಲಾಗಿರುವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲವಾದರೆ ನೀವು ಗೋಹತ್ಯಾ ಮಾಸಬಾರದು ಕತ್ತರಿಸಬಾರದು ಎಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ Cow Slaughter Bill ಯಾಕೆ ತರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಜ್ ಬಿಲ್ಲನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—I am sorry I know my limitation. I know my responsibility. I just want to convince the Government. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾನೂನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಕಾನೂನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರುವುದು ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ದುಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರುವ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ನೀವು ಕಾನೂನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿದರೆ ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ? ಮನಸೋಯುವಂಥ ಕಾರ್ಯವಾದ ಗೋಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಯಾಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ಎಂಬುದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನೀವು ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದಂಥ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಕೂಡ ನಡೆಸಿಲ್ಲ ದೇಶದ ಪುನೋದ್ಭವಕ್ಕಾಗಿ ಜನತೆಯ ಉನ್ನತಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವೇ? ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾನೂನು ತಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾವು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ half hearted measure ಅಂದರೆ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾನೂನು ತಂದರೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪೋಣ? ಆದಕಾರಣ ನೀವು ಕಾನೂನುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗವು ಸರಿಯಾದುದಾಗಿಲ್ಲ.

ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕೋರ್ಟ್ ಫೀಜ್ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಯಾರ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತರಲಾಗಿದೆ? ಮೊದಲು ಮದರಾಸು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯ ಪರ್ವಿಂಗಡಣೆಯ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿತು. ಈ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಉಳಿದ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಕಾನೂನು ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ನಿಮ್ಮ ವಾದಸರಣಿ ಯೊಳಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಜಾಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವರಮಾನ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಆಗಲಿ ಎಂದೇ ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೂ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ? ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಲುವಾಗಿ 18 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರೆ ಹಾಕಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ! ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸುವ ನಿಮ್ಮ ಈಗಿನ ಇದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನೀವೇ ಆಗ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾರೋಪನ್ ಜುರಿನ್ ಪುಡೆನ್ನು ಓದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾನೂನು ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಖಾನಿ, ದರೋಡೆ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಜುರಿನ್ ಪುಡೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಏನದೆಯೋ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, my friend is ill-informed; I have never conducted a criminal case.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿ ಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಮರಿಯಪ್ಪನವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಎಮಿ ನೆಂಟ್ ರಾಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಬಾಳಗಾ ಅವರೂ ಸಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸಾರೋಪನ್ ಜುರಿನ್ ಪುಡೆನ್ನು ಓದಿದ್ದಾರೆ; ಜನರಿಗೆ ಹೇಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಜನರ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯ ಪರ್ಯಾಯವು ಹೊರಲಾರದ ಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಇದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ? ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಭಾರ ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಗಲ್ ಗಾಟಿಫಿಕೇಷನ್ ರಿಸಿರ್ವ್ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ದಲ್ಲವೇ? ಜನರ ಮೇಲೆ ಈ ಹೊರೆಯ ಭಾರ ಹಾಕುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ? ಯಾವ ಧರ್ಮ? ಒಂದು ರಿಟ್ ಅಪ್ಪಿಕೇಷನ್ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ 2 ರೂಪಾಯಿ ಫೀಜು ಇದ್ದುದು 20 ರೂಪಾಯಿ ಆಯಿತು, 100 ರೂಪಾಯಿ ಆಯಿತು. 100 ರಿಂದ 500 ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದ ಾವುಹೊಂದು ಆರ್ಡರ್ ಸರಿಯಾಗಿ ವೆಂದು ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಾಲೆಂಜ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಇಷ್ಟು ಫೀಜ್ ಹಾ ದ್ದರಿಂದ ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ರಿಟ್ ಅಪ್ಪಿಕೇಷನ್ ನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಫೀಜು ಹಾಕಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 7, 23, 24 28, 30, 39, 59 ಎಷ್ಟು ಇವೆ ನೋಡಿ; ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ತೊಂದರೆವಾಗುತ್ತದೆ. 7ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದು ಇದೆ; 1 ಕ್ಕೆ 3(ರಷ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಇದು ಯಾವ ಧರ್ಮ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ದುಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚು ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಕಾರ ಆಂಗಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಇದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಇದು ಸರಿಯೇ? ಈ ಒಂದೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಇನ್ನು ಸೆಕ್ಷನ್ 24 ನೋಡಿ, Suits for declaration ನೋಡಿ; ಮೈಸೂರು ಆಗಿದ್ದವರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

6-30 P.M.

ಸೆಕ್ಷನ್ 24ರ ಪ್ರಕಾರ ಬಹುನು ದಿಕ್ಸಂಕ್ಷೇಪ ಸೂಚಕ ಹಾಕುವಾಗ ಅವನ ಹತ್ತಿರ 300 ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಾವಾ ಫೀಜು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದರೆ,

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ಅವನು ಪಾಪರ, ಅವನು ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸೆಕ್ಷನ್ 24 ರ ಪ್ರಕಾರ ಕೋರ್ಟು ಡಿಸಿಪ್ಲಿನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗದೆ ಅವನನ್ನು ಬೀದಿ ಭಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.

ಇನ್ನು 28ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ಎಂದರೆ "Suits for possession under the Specific Relief Act, 1877" ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾನು ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಾವು ಬಹಳ ಮೇಧಾವಿಗಳು; ಬಹಳ ವಾಗ್ವಾದಿಗಳಿದ್ದೀರಿ. ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಕ್ಲಾಜು ಹಾಕಿರುವುದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ. ಇಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯವೇ! ಇಷ್ಟು ದುಡ್ಡೇ! 400 ರೂಪಾಯಿಗಳೆಂದರೆನು, ಸಾಕು. ಯಾರಾದರೂ ಕೋರ್ಟು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ! ನನಗಂತೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು 30ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ Suits relating to easements ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಕ್ಲಾಜಿನ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ವಿರಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಗೌಡರೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಹೇಳಿದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇತರರು ಮಾತನಾಡಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ, ರಿಪಿಟಿಷನ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ಲಾಜಿನಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ.

ಇನ್ನು ಸೆಕ್ಷನ್ 39 Suits to set aside attachment ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದೂ ಅನ್ಯಾಯ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಇದನ್ನು ತಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಭಾರೀ ಹಣ ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸದಸ್ಯರ ಬೆಂಬಲವಿದೆ, ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದು ಹೇಗೆ! ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನತೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಲೆಖ್ವ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿ. ಯಾವುದೇ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದರೂ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಮುಖ್ಯ.

ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಲೆ ತಣಗಿರುವಾಗ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಎಲ್ಲಾ ರಾಯರುಗಳೇ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾಳೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರ ದೀರ್ಘಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ನಾನು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ. ಆಗಬೇಕು, ನಾನು ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಬೇಕು, ಚೀರಮ್ ಆಗಬೇಕು, ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಯರುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ತಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕ್ಲೆಂಟ್ಸ್ ಯಾರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಯರುಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗುತ್ತಾರೆ, ಮೆಂಬರು ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕ್ಲಾಜನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಕ್ಲಾಜ್ 53ರಲ್ಲಿ Levy of fee ವಿಷಯ ಇದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ. ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಲೋಪ ದೋಷಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಳವಿಸ್ತೆ ಮಾಡಿ ಆಗ್ನುಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಾವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ತಾವು ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೇಲೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಫೀಲಿ ಮಾಡಿದರೂ ನೀವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಒಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್

ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್‌ನು ನೇಮಕಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ 200-250 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸೈನೋಗ್ರಾಫರ್, ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತ ಮತ್ತು ಮೂರು ಜನ ಸೆವೆಂಟ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಎಸ್ಕಾಬ್ಲಿಷ್ ಮೆಂಟಾಗಿ ಅಿಗಳಿಗೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಏರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೀರಿ. ಹೀಗೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್‌ನು ನೇಮಕಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು ಪಡೆದು ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಜನಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಂತಹ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನುಖೀರಾಜ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ! ಗಾಂಧೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸುಂಕಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ನಿಮ್ಮ ಒಳೆಯದಕ್ಕೂ ನಿಭಾಯಮಾಡಿ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ನಿಮಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ! ರಾಮನು ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ರಾಮರಾಜ್ಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಅಪೋಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅಪೋಸ್ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

[MR. SPEAKER in the Chair.]

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯಚೆಟ್ಟಿ (ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಮಸೂದೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ ಬೆಂಬಲವೂ ಕೂಡ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ವಿಷಾದದಿಂದ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಗಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ "ಸಾಲ ಶೂಲ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಕೋರ್ಟ್‌ಫೀಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಒಂದು ಯೂನಿಫಾರಮಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ನಮ್ಮ ನರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು: ಹೋಗಿ ಈಗಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡಹೊರೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರರು ಒಂದುಸಾರಿ ಒಂದುಕಥೆ ಹೇಳಿದ್ದು: ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ, "ಒಂದು ಸಾರಿ ಕರಾಚಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪತಾಣ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಒಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರೈಲು ಹತ್ತಿದ. ಅದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ಚರ್ಮಸುಲಿದ ಕುರಿಯನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರೈಲು ಹತ್ತಿದ. ರೈಲು ಹೊರಟಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದನಂತರ ಟಿಕಟು ಎಗ್ಗಾವಿಸಿ ಬಂದು ಆ

ನನ್ನ ನೀನು ಕುರಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತರಕೂಡದು, ಜನರು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡತಕ್ಕ ಗಾಡಿಯದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಡಬ್ಬ ಇದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚಾರ್ಜ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ಪಕ್ಕ ದಿಲ್ಲೆಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕನನ್ನು ತೋರಿಸಿ "ಅವನ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಚರ್ಮನುಲದ ಕುರಿಗೆ ನೀನು ಯಾವ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ; ಅವನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ" ಅದು ನ್ಯಾಯವೇ! ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಟಿಕೇಟ್ "ಎಗ್ಜಾಮಿನರ್" ಅದು ನತ್ತಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಜೀವವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಕುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವನು ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಚಾಕು ತೆಗೆದು ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು "ಈಗ ಇದಕ್ಕೂ ಜೀವವಿಲ್ಲ; ಒಂದು ಯೂನಿಫಾರ್ಮಿಟಿ ಆಗಿಹೋಯಿತು; ಈಗ ಚಾರ್ಜನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೇಳುತ್ತೀಯೆ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದನು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಮ ನ್ಯಯಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಜನರಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತೆರುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡದೆ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕಿಂಚಿತ್ ಜೀವ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ "ಗಡೆವನು ಸೋತ, ಸೋತವನು ಸತ್ತ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಯುವಾಗಲೂ ಪೂರ್ತಿ ಚಿತ್ರಕಂಠಗಳಿಂದ ಸಾಯುವ ಹಾಗೆ ಈ ಮನೂದೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮನೂದೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೂದೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದು ಟ್ಯಾಕ್ಸೇಷನ್ ಅಥವಾ ಫೀನನ್ನು ಹಿಂದಿನದ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಮನೂದೆಯಾದರೂ ಜನಗಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಾರವಾಗಿ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ ಅದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಮದರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಳವಡಿಸುವ ರೀತಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಮದರಾಸ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಆಬ್ಬಕ್ಕ ಮತ್ತು ರೀಸನ್ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಈ ಮನೂದೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ತರುತ್ತರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ಎನ್ನುವುದು ಗಾಂಧೀ ರಾಜ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ನಾವು ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕುಡಿತ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ, ಇದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ವರಮಾನ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯದ ದುಡ್ಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಯವರ ಒಂದು ತತ್ತ್ವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಂಸ್ಥಾನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಆ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಟ್ಯಾಕ್ಸೇಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮದರಾಸ್, ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಅನ್ಯಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ

ದವರು ಹೇಳುವುದು ಒಂದು ದುಃಖಕರವಾದ ವಿಷಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೈಸೂರು ಒಂದು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದ ದೇಶವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಆಗ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಡಮೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಬ್ಬ ತಿರುಕ ಒಂದು ಸಾರಿ ತಿರುವಣ್ಣಾ ಮಲೆಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಅವನನ್ನು ಏತಕ್ಕಪ್ಪಾ; ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನು "ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್, ನಾವೆಲ್ಲಾ ತಿರುಕರಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಈಗಿನ ರೈತನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಏರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವವರು ತಿರುಕರಾಗಿ ತಿರುಪತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವ ಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿರುವುದು. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನೂ ಈ ದಿವಸ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅವು ಮಾಯಾಲಯಗಳಾಗಬಾರದು. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಂತಸ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಮೀರಿರಬಾರದು. ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಮಾರಾಟಮಾಡಬಾರದು. ಅಂಥ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಈ ದಿವಸ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆಯೆಂದರೆ ಅದೇನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಪತ್ರಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಫೀಜನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕತಾರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಮನೂದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಾ ಹೋದಲ್ಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಜನರಿಗೇನು ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದಷ್ಟು ದೊರೆಯದೆ ಇರುವಂಥಾ ಸಂದರ್ಭ ಸಹ ನಾಳೆ ಒದಗಬಹುದು ಹೀಗಾಗಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಜನರಿಗೆ ಲಭಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನ್ಯಾಯವು ಮೊಟಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ತೆರಿಗೆ ಮನೂದೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ರೇಟುಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿರುತ್ತವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲೂ ಇರತಕ್ಕ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುತ್ತ ಎಲ್ಲ ತೆರಿಗೆ ರೇಟು ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಆ ರೇಟನ್ನು ಇವರು ಅಂಗೀಕಾರಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಬಹಳ ನೂಕುವಾಗಿ ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೆರೆಕ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಾಗತಕ್ಕ ಮನೂದೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರಿನ ತೆರಿಗೆ ದರಗಳೇನಿಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೂ ಇರುವಂತೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, I am indeed very grateful to the various members who participated in the discussion. They have given very useful suggestions and there are plenty

(SRI B. VAIKUNTA BALIGA)

of them. And hearing them as I did I was profoundly influenced by what they called as excessive load that has been introduced under the principle of uniformity. At the same time I will be failing in my duty if I do not express myself with regard to some of the confused thinking that has been brought into the discussion and also with regard to some sort of personal reflections, personal appeals, personal associations and ideas which are wholly irrelevant and absolutely unnecessary. If there is merit in the arguments advanced by my friends I have no doubt the House will accept them but at the same time trying to play upon the feelings of the people by saying that at a later date the members will be very unhappy since they will have to pay heavy court fees or that some members will enter political life and therefore the court fee should be put on a different footing is an argument, which I have not been able to comprehend despite my best efforts. Anyhow the suggestions that have been put forward will no doubt be considered by the Select Committee if the Bill were to go before it. I am saying that because a point has been made that the Bill is so radically wrong that it is better to withdraw it. I should say that it is more a swing of the argument that has taken the members to that position and it cannot be that the Bill can possibly be withdrawn for the simple reason that in elementary principle of law and jurisprudence which was referred to by some of the speakers, no person in the same State can be called upon to pay two different sets of court fee. So uniformity is inevitable and in saying so or in arriving at uniformity what level should be accepted and what level should not be accepted is a point on which I made my remarks at the very beginning. I leave it perfectly open to say that the Select Committee will be in the best position after having heard the powerful arguments that have been advanced and being aware of the points made and then come to a conclusion.

The Bill was criticised also on the ground that the court fee has been so heavy that the poor man would suffer

and the socialistic pattern of society would be jeopardised and that it would defeat the very object of the party in power. These are things which are highly fallacious because Hon'ble Members are thinking that the plaintiff is always a poor man. I was really taken aback to some extent by some of the inconsistent arguments that were advanced. Eliminating all the inconsistent and hypothetical cases or hypothetical positions; I am sure the level of the debate has been very good and useful contributions have been made. May I also say that the impression that because a Bill has been passed in Madras or because the person in charge is coming from South Kanara, it has led to the drafting of the Bill here is entirely misplaced. There is absolutely no doubt that Madras after so much experience has passed such a Bill and the Bombay State has it also on its anvil and the law is being administered according to that. To say that matters will be taken to a breaking point or economy will break or that people will suffer is something which will have to be left for future consideration. But I stand committed to the higher level of court fee that is to be demanded either with regard to one class of suit or with regard to another. For illustration it was said that in a partition suit a poor man would be driven to the street by a powerful brother who was in powerful position. I really could not follow this distinction. That classification between the nature of suits has been there. But if it is the opinion of this Assembly that the distinction should be abolished, certainly the Committee will go into and consider it.

Sri G. VENKATAI GOWDA—Is it not possible to remove that distinction?

Sri B. VAIKUNTA BALIGA—The powers of the Legislature are so wide that, that can be done. But in doing so we have to consider whether it is something which has been tried elsewhere, whether there is anything we can learn from it, whether we can get support or moral value from it all these have to be considered also. My friend Sri Veerappa referring to the easement suits made observations thereby suggesting that it was like a drop of water

from one property to another and that there should be low court fee or no court fee and that is also something which does not stand the test of scrutiny for the reason that it is well known that easement suits are most complicated where there is pointed evidence both oral and documentary, and it has however been felt that the court fee that is levied with regard to easement suits, viz., six annas, eight annas or one rupee is too low.

I do not want to get into various details. But I will certainly say that the suggestion that has been made that justice is being bartered away or the sad reflections that were cast upon the judiciary and the personnel and the manner of selection and promotions, are absolutely unfounded. It was mentioned that the party is trying to abuse its position which I must strongly repudiate. Anyway it was something which should not have been brought into the discussions when we were concerned with the court fee that has been levied, and the various nature of cases, kind of suits, etc. However, I must take the House into confidence and say that administration of justice has never left any money to be taken over for anything. On the other hand it has always worked on a deficit so that the idea that is sought to be made out that by increasing the court fee payable to Government they are trying to make money would be entirely wrong. Anyway, Sir, I do not wish to get into greater details, because the Bill will go before a Committee and the valuable suggestions made by Hon'ble Members will be duly considered by the Committee and the Bill will again come before the House.

One point was made with regard to court fee on industrial disputes. Sir, if ever there is any kind of litigation which is financially most expensive, I should say industrial disputes have been far above others. In any industrial dispute, lakhs and lakhs of amounts are involved. But even there, it is not certainly made heavy. But I must refer to the hardships which are mentioned as more imaginary than real.

Sir, reference was made to Setalwad Committee and Mallappa Committee. I have no doubt that these are very valuable contributions made and the Select Committee will consider them.

One of the Hon'ble Members said that this court fee is a relic of the Britisher who introduced it for his own purpose. On both counts, this argument is untenable. The Britisher did not introduce it for the purpose of making money for himself or for taking it to his country. But that apart, to say that it is a relic which we have pursued for the purpose of pursuing is again a misconception. It is not for the first time that the court fee is introduced. I made this clear at the time when I made the introductory remarks on this Bill.

With regard to the expenses under the court fee, it was said that it was heavy. I should feel that the expenditure in other countries, particularly countries whose names were mentioned, the United Kingdom and America, on litigation of the same type that is carried on here is something more. But I do not wish that we should increase it.

(Interruption)

I am glad that my friends are taking a position which they did not take before. They were desiring the House to understand that the expenditure is lower there. That is exactly what I was going to say. To carry on litigation in any other country, the expenses will be five times more. I have seen records of litigation in the United States and I venture to say without fear of contradiction that expenditure on litigation in those countries is much higher. My remarks should not mean that we ought to increase expenditure.

Remarks were made regarding justice being made speedily available. But that has nothing to do with court fees. That cases should be disposed of as early as possible, I heartily agree and I support the idea and I am sure that the Government is for rendering speedy justice and they are taking all steps. But in the discussion of court fees, why should delay in administration of

(SRI B. VAIKUNTA BALIGA)

justice, appointment of judges and such other things be brought in? I am sure the House will clearly understand the distinction between the two; there is absolutely no connection between the two.

Sir, with regard to trust properties being brought under this litigation or the court fee that is to be levied, then again there is a slight confusion. The primary consideration is not that the litigant is the trustee or the property is trust property or A is the plaintiff or B is the plaintiff. In a court of law all parties are equal. Even if it is the Government or anybody else, he is called upon to pay the court fee. There is no distinction between the rich and the poor in the payment of the court fees. I do not think it has found favour anywhere. On the other hand, I do understand the attempts that are made to render free aid so far as lawyers' services are concerned. Under some systems, it is possible. That is what has been attempted in Kerala State. I was taken a little aback when it was mentioned by one of the Hon'ble Members that in Kerala State they have done something quite different. That is why I venture to ask whether Kerala Government has introduced a move whereunder one party or one litigant is permitted to pay a smaller court fee and ask for the same relief. Such a thing is not possible.

I do not wish to get into greater details. All these things will be considered properly at appropriate levels and I therefore do not wish to go into them. I will move my next motion, namely, to refer it to the Select Committee after it has been properly dealt with by the House.

Mr. SPEAKER.—The question is :

“That the Mysore Court Fees and Suits Valuation Bill, 1957, be taken into consideration.”

The motion was adopted.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, I beg to move :—

“That the Mysore Court Fees and Suits Valuation Bill, 1957, be

referred to a Select Committee consisting of the following members:—

1. Sri T. Mariappa
2. „ P. G. Sidhanti
3. „ H. V. Koujalgi
4. „ K. S. Suryanarayana Rao
5. „ Y. Manjaya Shetty
6. „ G. Shivappa
7. „ K. Kenchappa
8. „ V. Srinivas Shetty
9. „ A. S. Patil
10. „ N. R. Somanna
11. „ T. Subramanya
12. „ J. H. Shamsuddin
13. „ Maqsood Ali Khan
14. „ B. Basavalingappa
15. „ B. Rachiah
16. „ G. Duggappa
17. „ N. Rachiah
18. „ B. Vaikunta Baliga

Sir, I beg to add two more names with the permission of the House and they are :

19. Sri Anna Rao Ganamukhi
20. Sri Alur Hanumanthappa”.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, we are 35 in number and there is not a single person from among us on the committee. I, therefore, suggest the inclusion of Sri G. Venkatai Gowda.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—I have no objection.

Mr. SPEAKER.—Can the Hon'ble Minister take Sri V. S. Patil from Belgaum on the committee? I am only making a suggestion.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Yes, Sir.

Mr. SPEAKER.—Does the Hon'ble Member Sri Veerappa want to move his motion?

Sri Y. VEERAPPA.—Sir, I do not wish to move it in view of the motion already made by the Hon'ble Minister.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, in the committee I have proposed only the

names of Sriyuts Veerappa and Ramappa are left out and I would, therefore, like them also to be included in the committee:

Mr. SPEAKER.—The question is :

“That the Mysore Court Fees and Suits Valuation Bill, 1957, be referred to a Select Committee consisting of the following members :

1. Sri T. Mariappa
2. „ P. G. Sidhanti
3. „ H. V. Koujalgi
4. „ K. S. Suryanarayana Rao
5. „ Y. Manjaya Shetty
6. „ G. Shivappa
7. „ K. Kenchappa
8. „ V. Srinivas Shetty
9. „ A. S. Patil
10. „ N. R. Somanna
11. „ T. Subramanya
12. „ J. H. Shamsuddin
13. „ Maqsood Ali Khan
14. „ B. Basavalingappa
15. „ B. Rachiah
16. „ G. Duggappa
17. „ N. Rachiah

18. Sri B. Vaikunta Baliga
19. „ G. Annarao
20. „ Alur Hanumanthappa
21. „ G. Venktai Gowda
22. „ V. S. Patil
23. „ Y. Veerappa and
24. „ M. Ramappa

The motion was adopted.

Mr. SPEAKER.—I appoint the Hon'ble Mover Sri Vaikunta Baliga as the Chairman of the Committee.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, may I suggest that the report will be submitted before the end of the session.

Mr. SPEAKER.—That may be done, but it need not be mentioned in the motion.

The House now rises and will meet tomorrow at 1 P.M.

The House adjourned at Seven of the Clock to meet again at One of the Clock on Tuesday, the 17th September, 1957.